

**AFSCHEID EN HEENGAAN
VAN JEZUS VAN NAZARET**

Wie mag bij U aankloppen,
wie vindt onderdak bij U ?
Wie hebt Gij hoog ?

Die goed heeft gedaan,
recht door zee is geweest
en van harte trouw.

Die geen lasterpraatjes verkocht,
zijn medemens recht heeft gedaan
en zijn naasten niet gekwetst.

Die walgde van smerige streken,
op U bedacht was en zweeg,
al werd hij gekrenkt.

Die gaf om-niet, het zo liet
en voor de onschuld in het geweer kwam.

Wie zo leeft,
beleeft de eeuwigheid.

(Psalm 15)

VOORAF.

Orgelspel

AANHEF.

Lied.

Adir Hu joods lied
Bew.: Toon van Helvoirt

VANDAAG.

*Mensen rennen zich van her en der
haasten zich als op de vlucht,
zijn bedrijvig als bezige bijen
druk om koningin en honing. -
Als alle gedoe dan wegvalt,
druk doen niet meer kan,
dan vragen zij zich af,
waarom ze doen, waarheen ze gaan,
wie of wat hen beweegt.*

*Mensen lopen elkaar voorbij,
groeten met een cliché en zien niet
wat aan lief en leed, zoet en zuur
in andermans ogen te lezen staat. -
Als het er dan op aan komt,
en zij op elkaar aangewezen raken,
dan spreekt ieder gebaar boekdelen
en lezen ze in oogopslag en trek om de mond
wat mensen ten diepste beroert.*

*Mensen praten samen wat af,
woorden gaan als lege hulzen
het ene oor in , het andere uit.
Maar de laatste, vaak stamelend
gesproken hele halve woorden,
treffen en beklijven, blijven ons bij
als ziel en wezen van deze mens:
zijn ware hart gelucht,
haar testament uitgesproken.*

*Op hun laatste avond samen
hebben die er bij waren ervaren
uit Wie Jezus leefde, Wat hem heilig is.
Hij deelde met hen brood en leven
en gaf zijn beker aan hen over,
opdat zij zouden doen wat hij
heeft gedaan en het in ere houden.*

*Hartelijk welkom hier samen
op deze Goede Vrijdag, in deze kerk.*

Lied.

Als één brood gedeeld
P. Verhoeven/W. Vogel

VOORBEREIDING.

Lucas 22

Het feest van Pasen brak aan. Het was druk in de stad, de mensen nerveus gespannen. Iedere avond trok Jezus zich terug op de Olijfberg buiten de stad want hij werd geschaduwd en gezocht.

Priesters en oudsten wachtten op het gunstige moment om hem uit de weg te ruimen. Maar ze waren beducht voor het volk, dat van hem hield.

Jezus, tot voorzichtigheid gedwongen, stuurde er twee op uit, om het paasmaal voor te bereiden. Ze kregen een vage opdracht mee: "In de stad loopt een man met een kruik water. Volg hem waar hij binnen gaat en zeg dan tegen de huisbaas: De meester zoekt een plaats voor het paasmaal. Hij zal je een zaal in de nok, een afgelegen plek, wijzen. Maak daar alles klaar."

*Brood en Beker, brandende kaars
en een bloem worden aangedragen.*

Lied.

*Hij brak het brood
H. Jongerius/V. Novello*

HET EVANGELIE.

vanuit Lucas 22

Hij ging met zijn vrienden aan tafel en zei: 'Ik heb er erg naar uitgezien dit paasmaal met u te eten, want ik ga sterven.' Dit was Petrus te machtig: 'Dat zal jou niet gebeuren' beet hij Jezus toe. Maar die wees hem terecht: 'Ga weg, satan. Een mens gaat heen zoals bepaald is.' Toen brak hij het brood en at het met hen. Hij nam zijn beker en droeg die over aan die hem gingen overleven. Er ontstond paniek onder hen, want ze wisten niet hoe het nu verder moest en wie van hen het voortouw zou nemen. Hij zei: 'Koningen en machthebbers knechten het volk en laten zich nog weldoeners noemen ook. Zo mag het bij jullie niet zijn. De hoogste onder jullie moet als de minste zijn; de leider een bediende. Wie is de belangrijkste: de tafelheer of de bediende? De heer natuurlijk. Ik ben in jullie midden de bediende.'

ORGELSPEL.

*Brood gebroken
Beker gevuld*

GEBED AAN TAFEL.

Lied. *Mijn God ik zoek naar u,
alwat ik ben is dorst naar u,
Gij ziel van alle leven.*

K.: *Zijn laatste avond onder ons
heeft Hij de beker, Gods belofte -
zijn bloedeigen leven aan ons nagelaten:
'Van de wijn drink ik niet meer
totdat in recht en liefde, licht en glorie -
Gods wereld is voltooid.*

A.: *Mijn God ik zoek naar u,
alwat ik ben is dorst naar u,
Gij ziel van alle leven.*

Voorwaar, ik zeg u:
een herder is vertrouwd
met zijn schapen en hij met hen.
Ik heb een vader die mij,
zoals ik jullie, als een herder trouw is.

Ik ben de goede herder.
Ik geef mijn leven voor mijn schapen.
Niemand neemt mij het leven af;
ik gééf het, uit mezelf. -

Ik ben de wijnstok,
mijn vader de wijngaardenier.
Elke rank aan mij die vrucht draagt,
koestert hij om nog meer vrucht.
Blijf in mij zoals ik in u.

Dit is mijn gebod:
hou van elkaar zoals ik van u.
Geen groter liefde dan
zijn leven geven voor de ander.

A.: *Mijn God ik zoek naar u,
alwat ik ben is dorst naar u,
Gij ziel van alle leven.*

K.: *Als brood gebroken is Hij opgegaan,
van liefde gestorven,
heeft in het graf zijn einde niet,
maar in U mijn God -
zijn voltooiing gevonden.*

A.: *Mijn God ik zoek naar u,
alwat ik ben is dorst naar u,
Gij ziel van alle leven.*

Hij sloeg zijn ogen op en zei:
Vader, mijn uur is gekomen.
Uw woord is gesproken, Uw weg gegaan;
Uw naam is genoemd, de mensen bekend.
Ontvang mij zoals een vader zijn zoon.

Die U mij hebt toevertrouwd, Vader,
ik smEEK het, bewaar en spaar ze.
Ik doe een beroep op U, laat ze
één zijn met elkaar zoals ik met U.

Hij nam brood, zegende, brak het
en zei: 'Dit ben ik en ik verzeker u
dat ge zult eten en drinken
aan mijn tafel in Vaders huis.
Neem en eet.'
Hij zegende de beker en zei:
'Neem deze van mij over
en geef hem door.
Doe wat ik heb gedaan;
maak Gods belofte waar.'

A.: *Mijn God ik zoek naar u,
alwat ik ben is dorst naar u,
Gij ziel van alle leven.*

K.: *Al wie eten van dit brood
het breken en delen met de ander,
zij houden de Heer in leven onder ons;
zij zijn Hem trouw tot alles is volbracht.*

A.: *Mijn God ik zoek naar u,
alwat ik ben is dorst naar u,
Gij ziel van alle leven.*

**BROOD EN BEKER.
LEVEN DELEN**

Orgelspel

ONZE VADER.

ZIJN UUR.

Toen zij samen gezongen, het brood gebroken
en de beker gedronken hadden,
ging Hij naar buiten -
zijn vrienden om zich heen ...
bereid als ze waren hun profeet en
toekomstdroom tegen zichzelf en
alle machten in bescherming te nemen -
zo nodig met geweld,
dat wapen van de onmacht.
Maar hij zei:
doe die zwaarden weg; wie er naar grijpt
komt er door om.

Hij ging naar buiten en zijn vrienden
- Petrus deed het woord -
verzekerden Hem, dat ze Hem
nooit of te nimmer in de steek zouden laten.
Maar hij zei: 'Nog voor de haan kraait
en het een dag verder is
wordt de herder geslagen
en de schapen verstrooid -
wordt de wijnstok geknakt
en vallen de ranken af.
Wees straks elkaar tot steun.'
Hij ging naar buiten
viel op de knieën en was bang.
Moe en teleurgesteld als ze waren
lieten zijn vrienden hem gaan en slapen.
Het was zijn uur. Hij vocht het uit -
niet met zwaarden, niet met mensen,
maar met zichzelf; totdat hij zeggen kon:
Vader, Uw wil geschiede.

ALTAAR ONTBLOTING

*Alles wordt
van tafel genomen;
alleen de beker
dicht bij het kruis
blijft staan.*

*Onder lied witte kleed
van het kruis genomen*

*Kaarsen bij het kruis
worden ontstoken*

Lied.

*Song for Athene
John Travener*

*Eventueel
kort orgel*

*De beker
tot de bodem gedronken
wordt omgelegd*

GEDACHTENIS.

Naar wie je bent geweest
zijn de mensen nog steeds op zoek.
Zoveel eeuwen zijn er over heen gegaan;
zoveel belangen hebben er gespeeld;
er is zoveel pertinent beweerd.

Voor de een was je een godslasteraar,
voor de ander Gods zoon.
Het volk zag je als een weldaad;
hogerhand noemde je een volksverlakker.

Er waren er die in jou
van kindsbeen af een belofte zagen
en ook dat het botsen zou;
dat je je hoofd ging stoten.

Je vader was timmerman in Nazareth,
en zat in het verzet wordt gezegd.
Hij is je vroeg ontvallen;
en heeft je amper meegemaakt;
je hebt hem niet echt gekend.

Je moeder stond er alleen voor.
Op jou als oudste
had ze al haar hoop gesteld en wilde je
het lot van haar man besparen.

Maar tot ontzetting van haar en het hele gezin
verliet je huis en haard, have en goed.
Het is jezelf blijkbaar ook niet
gemakkelijk gevallen.
Want alsof je jezelf wilde overtuigen,
hield je ons en jezelf telkens weer voor:
'Wie vader en moeder, huis en thuis stelt
boven Vaders wil, past Hem niet.'

Je liet je niet bepraten
en deed omwille van je geweten
afstand van alles en iedereen.
Je had geen nest om in te rusten
geen hol om er te schuilen.

In Nazareth, stadje van je jeugd,
kon je later niet meer komen.
Ze noemden je een ijdelruit
en vonden je een zonderling;
ze bekogelden je met stenen.

Je moest uitwijken naar het noorden,
waar je bij het meer vissers aantrof
die wel iets in je zagen en hoopten
dat je gewapenderhand met hen
wilde optrekken tegen de machten
die land en volk tiranniseerden.

Maar gewapenderhand
was voor jou dodenmanshand.
Jou ging het om Gods wil,
om het oprechte geloof van de vaders;
niet om macht, maar gerechtigheid;
niet om kronen en tronen, maar om dienen.
Ze hebben je niet begrepen
en uiteindelijk in de steek gelaten.

Lied.

Koor

*Stabat mater dolorosa
juxta crucem lacrimosa
Dum pendebat filius*

*Bedroefd stond zij
naast het kruis
waaraan haar zoon hing*

VOORBEDE.

Die
hun belang niet najagen
hun recht niet opeisen
en hun gelijk niet zoeken -

die
om te dienen huis en haard verlaten
alle schepen achter zich verbranden
en koersen op louter vertrouwen -

die
zich de mond niet laten snoeren
tegen stroom op durven
hun geweten niet sussen. -

Bid, dat ze staande blijven
en de wereld niet ontvallen.

Lied.

*Gevangen als een rover; c 1
Adri Bosch/J.S.Bach*

GEDACHTENIS.

Je was een bloem,
op z'n mooist in 't wild;
een vrije vogel, op wieken gedragen;
een ziener, Gods man.

Van bomen en bloemen,
wind en wolk
las je het leven af.

In kinderogen zag je de hemel;
in mensen niet in tel
sprak Vader je aan.

Je ging met wie niemand wilde,
kwam waar geen mens zich waagde.
Je voelde je thuis
bij mensen nagewezen en beklad.

Je had oog voor blinden, oor voor doven.
Je hielp lammen overeind en bracht
melaatsen terug onder de mensen .
Zieken praatte je de straffende
vinger Gods uit het hoofd.

Wonderlijk wat je deed;
maar het is je door wet en weet
niet in dank afgenomen.

Je kwam in de stad waar
macht en pompa elkaar omarmen,
waar wet en waarheid
naar eigen hand werden gezet en
godsvrucht glom van eigen makelij;
waar de letter heerste, de geest dood was.
Je voer uit tegen priesters en tempel.
Dat kon niet goed blijven gaan.

Van het handjevol vrienden
dat je schoorvoetend volgde
kreeg je het advies te vluchten,
snel te gaan onderduiken.
Maar je riep ze samen aan tafel
om met hen voor het laatst
brood en beker te delen.
Ze konden je niet volgen.

Lied.

Koor

*Cujus animam gementem
contristatam et dolentem
pertransivit gladius*

*een zwaard
doorboorde
haar bedroefde hart*

VOORBEDE.

Die met alles en allen zorgzaam omgaan
bekommerd zijn om het leven gegeven,
bedacht op het Hart dat klopt in al wat is; -

die met hun talenten meer willen
diénen dan rijkelijk vérdienen;
niet op hebben-en-halen uit zijn; -

die kind, ziek en oud voorrang geven,
het hunne gul met anderen delen;
hartelijk omgaan met die niet weten.

Bid dat zij staande blijven
en groeien in aantal.

Lied.

Gevangen als een rover; c 2

GEDACHTENIS.

Soms wilde je alleen zijn
om tot jezelf te komen.
Je trok je terug
in de lege, troosteloze woestijn
en schudde alles van je af
om je Vader aan het woord te laten. -

Soms zocht je
de verte van het strand
en vond je in het deinen van het water
diepe rust en oneindig vertrouwen. -

Soms beklom je een berg
om je visioen te koesteren,
zicht te krijgen op God en Goed
en op jouw weg door het leven.

Soms ging je het water op,
voelde bij het razen van de wind
en het woelen van de golven,
hoe kwetsbaar mensen zijn,
hoe angstig soms tot wanhoop toe.

Je hebt afscheid genomen,
je testament geopend:
'Met al zijn lief en leed
deel ik met jullie het leven
waarvan Liefde het hart is,
in Wie alles wordt voltooid,
allen vereeuwigd.'

Je hebt je beker zoet en zuur
overgedragen aan die blijven
en hen daarmee opgedragen
Gods belofte verder waar te maken.

In de Hof van Olijven
heb je ervaren hoe hopeloos alléén
een mens kan zijn,
hoe op zichzelf aangewezen;
bezweet van angst heb je
er om geschreeuwd
dat de beker van het lijden
aan je voorbij mocht gaan.

Aan het kruis bad je tenslotte:
'Vader - bij U, in U leg ik me neer.'
Je wist je gedragen,
geborgen in de Levende, -
al heb je er voor moeten vechten.

Vanaf toen beseffen wij:
Liefde is het hart van alle leven,
dat alle dood en kwaad weerstaat;
en wie liefheeft getuigt
van God en Goed, de Eeuwige.

Lied.

Koor

*Quis est homo qui non fleret
matrem Christi si videret
in tanto supplicio*

*Wie huilt niet
die Jezus' moeder
zo bedroefd ziet*

VOORBEDE.

Die pijn hebben, gekwetst zijn
aan ziel of lichaam - een pijn
die komt en gaat, die duurt en blijft.

Die verjaagd, gevlucht, gevangen
geen thuis, geen onderdak hebben;
eenzaam zijn, gezelschap schuwen.

Die van ons zijn heengegaan -
met ons het leven delen -
die na ons komen in de tijd.

Bid, dat zij en wij staande blijven
tot alles zal zijn voldragen.

Lied.

Gevangen als een rover; c 3

*Een paars kleed
wordt over het kruis
gehangen*

Ter stille overweging

Hou je van iemand en ben je
door de dood van elkaar gescheiden,
dan is er niets en niemand op de wereld
die de leegte vullen kan.
Probeer het niet, het lukt je niet.
Aanvaard het gemis.

Hoe mooier en rijker je herinneringen,
des te zwaarder valt de scheiding.
Maar dankbaarheid
zal de pijn van de herinnering
in stille vreugde veranderen.
Het mooie van vroeger
is geen doorn in het vlees,
maar een kostelijk geschenk
dat je met je mee gaat dragen.

Blijf niet graven in je herinneringen;
doe het van tijd tot tijd.
Ook een kostbaar geschenk bekijk je slechts
op bijzondere momenten.
Daarbuiten is het
een verborgen schat, veilig bezit.
Op zekere dag zal het dan
vroeg in de morgen weer Pasen
voor je worden - net als toen -
en het verleden een bron
van nieuwe kracht en vreugde.

(naar Dietrich Bonhoeffer)

BESLUIT.

Lied.

*Wohin habt ihr ihn getragen ?
F.Mendelsohn Bartholdy*

Slotgedachte

*'Nooit mag het donker reden zijn
om niet in het licht te geloven.'*

*De oude rabbi vroeg zijn leerlingen:
Hoe kun je het moment bepalen
waarop de nacht ten einde is
en de dag begint ?*

*Is dat op het moment,
dat je al vanuit de verte een hond
van een schaap kunt onderscheiden ?
vroeg een van hen.
Nee, zei de rabbi.*

*Is het op het moment
dat je al vanuit de verte een dadel-
van een vijgenboom kunt onderscheiden ?
vroeg een ander.
Nee, zei de rabbi.*

Wat dan wel ? vroegen ze beiden.

*Het is wanneer je in ieder mens
je zus, je broer ziet.
Tot dan duurt de nacht.*

*'Nooit mag het donker reden zijn
om niet in het licht te geloven.'*

*Allen groeten
het kruis
en verlaten de kerk*

Koorlied

*Herzliebster Jesu
J.C. Krüger*